

Vargens historia

Vargen i världen

Vargar finns i stort sett över hela världen och de kan leva i nästan alla typer av miljöer, men trots det har vargens utbredning minskat. Till exempel fanns det vargar i de flesta länder i Europa fram till 1800-talet. Under 1900-talet har antalet vargar minskat i många länder, ibland nästan helt utplånats. Minskningen beror mest på att de förföljts och dödats av människor.

Vargen i Skandinavien

Till Skandinavien kom vargen för ca 10 000-12 000 år sedan. De hade då följt efter klövdjuren på deras vandring till nya betesmarker när inlandsisen drog sig undan. Under tusentals år växade förmodligen antalet vargar i takt med tillgång på bytesdjur. Människan påverkade också vargstammen genom att jaga vargarna eller de gemensamma bytesdjuren.

I Norge finns knappt 100 vargar och i Finland nästan 200 vargar.

Vargen i Sverige

Från och med 1200-talet kan man hitta en del anteckningar om antalet vargar i Sverige, och det verkar som om vargstammen var rätt stor på den tiden (medeltiden), mycket större än idag. Redan då fanns konflikter mellan varg och människa och i en del landskap var det lag på att man skulle jaga varg. Om man inte deltog i försöket att bekämpa vargarna kunde man dömas till böter.

Vargstammens storlek mellan 1300-talet och 1500-talet vet man inte så mycket om, men under 1600-talet och 1700-talet gick antalet upp och ner. I början av 1700-talet skrev Carl von Linné att vargen blivit mycket sällsynt. Under början av 1800-talet ökade antalet vargar igen och anteckningar på antalet skjutna vargar från den tiden tyder på att det fanns ca 1500 vargar runt år 1830. De kommande 70 åren, fram till 1900-talets början, pågick stora ansträngningar att utrota vargen och i början på 1900-talet var södra och mellersta delarna av Sverige helt vargfria. Jakten på varg fortsatte och när vargen fridlystes 1966 beräknades det finnas inga eller endast ett fåtal vargar kvar i de nordligaste delarna av landet.

Under hela 70-talet ryktades det om att det fanns varg i Värmland, Dalarna och Härjedalen. 1978 föddes en kull med valpar men sedan hittade man inga fler förrän vintern 1981/82. Då kunde man bekräfta att det fötts en kull i Värmland. Föräldrarna från den flocken kom från Finland/Ryssland. Det kan man se på DNA-prover.

Under 1980-talet föddes sedan fler kullar, minst sex stycken, men antalet kända vargar översteg trots detta aldrig siffran 10. Att stammen inte ökade berodde förmodligen på att vargarna hade svårt att hitta lämpliga partners. Dessutom dog många vargar till följd av trafikolyckor och illegal (olaglig) jakt.

I början av 1900-talet tog ökningen av antalet vargar mer fart och idag (år 2019/20) finns ungefär 365 vargar i Sverige.



Instuderingsfrågor

1. Har vargen ökat eller minskat i världen? Varför?
2. När kom vargen till Skandinavien?
3. Hur många vargar fanns det på 1830-talet i Sverige?
4. Vargen utrotades i början av 1900-talet, men när frislustes den?
5. När återetablerade vargen sig i Sverige?

